

Bijlage 2 Aandachtspunten speedwijziging Wpg in het licht van grond- en mensenrechten¹

Verplichte quarantaine raakt een aantal grond- en mensenrechten. In de MvT bij dit wetsvoorstel is niet volledig en grondig genoeg getoetst aan deze rechten. VWS is hier inmiddels uitgebreid ambtelijk over geadviseerd.

- Het is waarschijnlijk dat bij verplichte quarantaine sprake is van een beperking van het recht op vrijheid zoals gewaarborgd in artikel 5 EVRM en artikel 15 Gw. **Toetsing aan dit stringent geformuleerd vrijheidsrecht ontbreekt in de MvT.** In geval van vrijheidsontnemende maatregel ter voorkoming van de verspreiding van infectieziekten vereist het EHRM: (i) de verspreiding van de besmettelijke ziekte vormt een gevaar voor de volksgezondheid of veiligheid en (ii) dat de vrijheidsontneming van de geïnfecteerde persoon het uiterste middel is om de verspreiding van de ziekte te voorkomen. Hierbij moeten minder vergaande maatregelen nadrukkelijk zijn overwogen en niet effectief zijn gebleken. Hieruit kan worden afgeleid dat het in beginsel moet gaan om een geïnfecteerd persoon. Verder volgt uit MvT onvoldoende dat minder vergaande maatregelen zijn overwogen en niet effectief zijn gebleken.
- Daarnaast kan een quarantaine verplichting o.a. ook de vrijheid van verplaatsing, het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, godsdienst en levensovertuiging, het recht op onderwijs en sociale grondrechten raken. Voor alle grondrechten geldt dat in het wetsvoorstel nog getoetst moet worden aan de voorzienbaarheid, proportionaliteit, effectiviteit en subsidiariteit van de maatregelen. Hiertoe moet nader onderbouwd worden waarom beperking van die rechten noodzakelijk is en waarom lichtere maatregelen niet mogelijk zijn. Op dit punt is de MvT onvoldoende toereikend.

Aandachtspunten speedwijziging Wpg in het licht van het gelijkheidsbeginsel

Het wetsvoorstel – in de huidige vorm – gaat uit van alle inkomende reizigers uit risicogebieden en maakt dus in zoverre geen onderscheid. Bij de *uitvoering en handhaving* van de voorgestelde maatregelen kan echter wel onderscheid/willekeur ontstaan: bij havens en luchthavens zal de toepassing van de maatregelen het meest eenvoudig uit te voeren zijn, terwijl bij bijvoorbeeld autoverkeer aanpalende maatregelen nodig lijken te zijn voor een haalbare uitvoering. Indien de maatregelen slechts ten aanzien van een deel van de reizigers kunnen worden toegepast, zou dit kunnen zorgen voor onderscheid/willekeur als ongewenst effect. Hieronder staan enkele aandachtspunten die daarmee verband houden. Er wordt op uw verzoek specifiek aandacht besteed aan het gelijkheidsbeginsel.

- Het gelijkheidsbeginsel² is in nationale wetgeving vastgelegd en uitgewerkt in onder meer artikel 1 Grondwet en de Algemene wet gelijke behandeling (Awgb). De Awgb biedt bescherming aan mensen die gediscrimineerd worden op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat. Het lijkt op dit moment onwaarschijnlijk dat onderscheid op één of meer van deze gronden zou ontstaan bij de voorgestelde maatregelen. Het onderscheid zou immers zien op de wijze waarop men het land binnen reist, wat geen verband lijkt te houden met de genoemde gronden.
- Het recht op gelijke behandeling wordt voorts beschermd door artikel 14 EVRM. Artikel 14 EVRM kent een niet-limitatieve opsomming van discriminatiegronden en uit de vele uitspraken van het EHRM valt af te leiden dat het EHRM aan dit artikel een brede reikwijdte toekent. Het valt, gelet op de ruime reikwijdte van artikel 14, niet helemaal uit te sluiten dat artikel 14 EVRM in combinatie met één van de andere bepalingen van toepassing zou kunnen zijn op een situatie die ontstaat naar aanleiding van de voorgestelde maatregelen. Op dit moment lijkt dit echter onwaarschijnlijk – er lijken geen precedents te zijn in de EHRM-jurisprudentie waaruit volgt dat dit het geval is.
- Het is bovendien zeer waarschijnlijk dat het recht op gelijke behandeling niet het grootste discussiepunt bij dit wetsvoorstel zal vormen (zie hierboven).
- Het onderscheid of de willekeur die als ongewenst effect zouden kunnen ontstaan bij de uitvoering van de voorgestelde maatregelen zullen vanuit mensenrechtelijk perspectief vermoedelijk met name problematisch zijn bij de onderbouwing van de effectiviteit en daarmee de noodzaak van de maatregelen in het kader van andere bepalingen van het EVRM, zoals het recht op vrijheid, de vrijheid van verplaatsing en het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.
- Zoals hierboven is aangegeven, is het nodig om dit laatste nader uit te werken in de MvT.

¹ Deze aandachtspunten zijn tot stand gekomen in kort tijdsbestek na een eerste lezing van de speedwijziging van de Wpg. Deze zijn niet uitputtend en kunnen nog aangepast worden

² In dit verband wordt bedoeld: het recht op gelijke behandeling. Het gelijkheidsbeginsel als beginsel van behoorlijk bestuur wordt hier verder buiten beschouwing gelaten.